

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym dnia 20 listopada 2014 roku D. G., reprezentowany przez opiekuna prawnego T. G., wniósł o ustalenie, iż umowa z dnia 11 czerwca 2014 roku zawarta pomiędzy powodem a pozwaną (...) Bankiem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w K. jest nieważna z mocy prawa, ponieważ została zawarta w momencie wyłączenia świadomości i swobodnego rozeznania D. G.. W pozwie wskazano, że D. G. jest chory psychicznie, co zostało ustalone w toku postępowania w sprawie o ubezwłasnowolnienie powoda, które orzeczono postanowieniem Sądu Okręgowego w W., wydanym w sprawie o sygn. akt IV Ns 94/14. Powód wniósł również o obciążenie strony pozwanej kosztami procesu według norm przepisanych (pozew k. 2-6).

W piśmie przygotowawczym z dnia 22 grudnia 2015 roku powód, reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu, wniósł o stwierdzenie nieważności umowy nr (...) zawartej pomiędzy powodem a pozwaną w dniu 11 czerwca 2014 roku, na podstawie której pozwana udzieliła powodowi pożyczki pieniężnej – z powodu niedorozwoju umysłowego powoda skutkującego brakiem świadomości powoda w chwili zawierania umowy. Ponadto wniósł o o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w wysokości 150% przewidzianej stawki oraz o przyznanie pełnomocnikowi powoda wydatków poniesionych w celu należytej obrony jego roszczeń (pismo przygotowawcze powoda k. 80-84).

W odpowiedzi na pozew pozwana uznała powództwo w całości oraz wniosła o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych na podstawie art. 101 k.p.c. Uzasadniając swoje stanowisko, pozwana przyznała, że żądanie powoda jest uzasadnione oraz że z chwilą otrzymania pozwu dokonała odpisania należności wynikających z zawartych z D. G. umów z dnia 11 czerwca 2014 roku, w związku z czym nie figuruje on już w jej księgach jako dłużnik. Jednocześnie podniosła, że swoim postępowaniem nie dała powodu do wytoczenia sprawy, ponieważ nigdy nie podejmowała kroków mających na celu egzekwowanie długu od powoda oraz że przed wniesieniem pozwu ani powód, ani jego opiekun prawny nie zwrócili się do niej z żądaniem, by nie podejmowała kroków zmierzających do odzyskania należności od powoda, ponieważ zawarte z nim umowy są nieważne, co umożliwiłoby polubowne załatwienie sprawy, bez konieczności angażowania w to sądu. Wobec powyższego pozwana wskazała, że żądanie zasądzenia na jej rzecz od powoda kosztów procesu na podstawie art. 101 k.p.c. jest zasadne (odpowiedź na pozew k. 86-89).

Podczas rozprawy w dniu 20 stycznia 2016 roku strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska w sprawie. Pełnomocnik powoda uznał uznanie powództwa oraz wniósł o oddalenie wniosku o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu, wskazując, że nie byłoby to zasadne w świetle zasad współżycia społecznego, albowiem D. G. jest osobą ubezwłasnowolnioną z powodu niedorozwoju umysłowego (protokół rozprawy k. 122).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Dnia 11 czerwca 2014 roku D. G. zawarł z (...) Bankiem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w K. umowę o pożyczkę pieniężną nr (...) opiewającą na kwotę 3.500 zł (dowód: kserokopia umowy pożyczki k. 8-11).

D. G. cierpi na niedorozwój umysłowy. W momencie zawierania powyższych umów znajdował się w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji oraz wyrażenie woli (fakty bezsporne).

Postanowieniem Sądu Okręgowego w W. z dnia 13 listopada 2014 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt IV Ns 94/14 D. G. został całkowicie ubezwłasnowolniony z powodu niedorozwoju umysłowego (dowód: odpis postanowienia Sądu k. 51).

Powyższy stan faktyczny nie był między stronami sporny, albowiem uznając powództwo, pozwana przyznała także podnoszone przez powoda okoliczności faktyczne sprawy, które w stosownym zakresie znalazły również potwierdzenie

we wskazanych we wcześniejszej części uzasadnienia kserokopiach dokumentów prywatnych oraz dokumencie urzędowym w postaci odpisu postanowienia Sądu o ubezwłasnowolnieniu powoda.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Stosownie do dyspozycji art. 213 § 2 k.p.c. Sąd był związany dokonaniem przez pozwaną uznaniem powództwo w całości, gdyż nie było ono sprzeczne z prawem, zasadami współżycia społecznego ani też nie zmierzało do obejścia prawa. Okoliczności podnoszone przez powoda na uzasadnienie zgłoszonego żądania korespondowały bowiem z załączonymi do pozwu kserokopiami dokumentów prywatnych. Mając zaś na uwadze, że u D. G. stwierdzono niedorozwój umysłowy, z którego to powodu został on całkowicie ubezwłasnowolniony, także fakt przyznania przez pozwaną znajdowania się przezeń w chwili zawierania z pozwaną umowy o pożyczkę pieniężną nr (...) w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji oraz wyrażenie woli nie budzi wątpliwości Sądu. Wobec tego, że brak było podstaw do kwestionowania uznania powództwa, nie wystąpiła też konieczność przeprowadzenia w niniejszej sprawie dalszego postępowania dowodowego.

Mając na względzie, że zgodnie z art. 82 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, co dotyczy w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego, chociażby nawet przemijającego, zaburzenia czynności psychicznych, Sąd uwzględnił powództwo i na podstawie art. 189 k.p.c. ustalił, że zawarta między stronami umowa o numerze (...) jest nieważna.

Z uwagi na fakt, że D. G. został zwolniony od kosztów sądowych w całości (k. 62), a brak było podstaw do obciążenia kosztami nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu którejkolwiek ze stron na podstawie art. 113 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2014 roku, poz. 1025 z późn. zm.), Sąd przyznał je pełnomocnikowi powoda r. pr. M. H. ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla W. M. w W.. Wysokość przedmiotowego wynagrodzenia opiewa na kwotę 1.200 zł, która wynika z § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku poz. 490 z późn. zm), które zgodnie z dyspozycją przepisu przejściowego § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. poz. 1804) znajduje zastosowanie do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie nowego rozporządzenia do czasu zakończenia postępowania w danej instancji. Sąd przyznał pełnomocnikowi powoda wynagrodzenie w wysokości stawki minimalnej, nie uwzględniając jego wniosku o jego podwyższenie jego kwoty do 150% wskazanej stawki. Niniejsza sprawa nie miała bowiem szczególnie skomplikowanego charakteru, zaś z uwagi na uznanie powództwa przez stronę pozwaną pełnomocnik powoda nie musiał włożyć w jej prowadzenie dużego nakładu pracy. Sąd nie uwzględnił również wniosku pełnomocnika powoda o przyznanie mu poniesionych w związku z postępowaniem wydatków, albowiem nie przedłożył on ich spisu. Stosownie do dyspozycji § 2 ust. 3 wspomnianego rozporządzenia Sąd podwyższył przedmiotową kwotę wynagrodzenia o podatek od towarów i usług w wysokości 23%.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. uznając, iż z uwagi na trudną sytuację finansową i życiową powoda, a także specyfikę niniejszej sprawy zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek skutkujący niezasądzeniem od strony przegrywającej kosztów procesu na rzecz strony wygrywającej, mimo że zgodnie z art. 101 k.p.c. istniała podstawa do zasądzenia tych kosztów od D. G. na rzecz (...) Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K.. Za podjęciem takiego rozstrzygnięcia przemawia nie tylko wzgląd na sytuację materialną i życiową powoda, lecz także charakter żądania poddanego rozstrzygnięciu Sądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 1982 roku, w sprawie o sygnaturze akt I CZ 30/82, LEX nr 8403). Orzekając o kosztach procesu, Sąd miał również na uwadze postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1974 roku, w sprawie o sygnaturze akt II CZ 223/73, zgodnie z którym, zastosowanie przez Sąd art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które uzasadniałyby

odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego. Mając zatem na uwadze, że powód i jego żona utrzymują się ze świadczeń rentowych w wysokości odpowiednio 1529,55 zł oraz 569,80 zł miesięcznie, powód cierpi na upośledzenie umysłowe, z którego to powodu został całkowicie ubezwłasnowolniony i w związku z czym ustanowiono mu opiekuna prawnego w osobie żony oraz uwzględniając okoliczność, że niniejsze postępowanie pozostaje w ścisłym związku ze stwierdzonymi u powoda zaburzeniami natury psychicznej, Sąd zdecydował o nieobciążeniu powoda kosztami procesu należnymi stronie pozwanej, mimo że nie dała ona podstaw do wytoczenia powództwa i uznała je przy pierwszej czynności procesowej.

Wobec powyższego, orzeczono jak w sentencji wyroku.